

Minister Schouten past pensioenwet aan: Kamer wil risico voor jonge spaarders omlaag

De nieuwe pensioenwet zal nog op punten veranderen voordat er over wordt gestemd in de Tweede Kamer. Zo wordt voor pensioenfondsen de mogelijkheid beperkt om intern voor jonge leeftijdsgroepen geld te lenen van oudere groepen.

Gijs Herderscheê 10 november 2022, 18:52

Dat beloofde minister Carola Schouten donderdag aan de Tweede Kamer. Als de belegging met het geleende geld verkeerd uitpakt, bestaat het risico dat het pensioenpotje van jongeren leeg raakt, terwijl wel premie is betaald. Een groot deel van de Tweede Kamer vreest de gevolgen en drong in het debat bij Schouten aan op aanpassing.

De nieuwe pensioenwet, die Schouten donderdag in de Kamer verdedigde, beoogt een totale hervorming van het pensioenstelsel. Doordat daarin geen sprake is van een vast pensioen maar van een flexibel pensioen, kan het pensioen sneller omhoog als de beleggingsresultaten goed zijn. Maar als het tegenzit gaat het pensioen ook eerder omlaag, al zullen

pensioenfondsen wel een reserve aanleggen om schommelingen op te vangen. Ook mogen eventuele verlagingen en verhogingen over jaren worden uitgesmeerd.

In het beoogde nieuwe systeem krijgen werknemers die bij een pensioenfonds voor hun oude dag sparen, individuele rekeningen waarop de betaalde pensioenpremie staat, plus de beleggingswinst en het pensioen. Het fonds belegt het geld, net zoals nu, per leeftijdsgroep: risicovoller voor jongeren, veiliger voor ouderen. Bij die laatsten is er immers minder tijd om eventuele verliezen goed te maken.

Nu leent het fonds intern voor jongeren soms geld van de oudere groep, maar of daar winst of verlies mee wordt gemaakt, is niet te zien in de pensioenoverzichten die deelnemers krijgen. Straks, als werknemers een overzicht van hun individuele pensioenrekening krijgen, is die beleggingswinst of het verlies wel zichtbaar.

Onafhankelijk Kamerlid Pieter Omtzigt maakte daar donderdag een groot punt van. Hij stelt dat jongeren hun hele pensioeninleg kwijt kunnen raken door beleggingsverliezen met geleend geld. 'Als een generatie zijn hele inleg kwijt raakt, dan raken we het hele pensioenstelsel kwijt. Vanaf dat moment zal die generatie het vertikken om nog premie te betalen en hier op het Malieveld staan.'

Schouten stelt dat pensioenfondsen behoedzaam moeten omgaan met het intern lenen van geld. Maar omdat de Kamer aandrang op beperking van het lenen, stemde zij in met wijziging

van het wetsvoorstel waarmee de leenmogelijkheid wordt ingeperkt.

Uitstel op komst?

De vraag is wanneer het debat in de Tweede Kamer wordt afgerond en er gestemd kan worden. De oppositiepartijen in de Tweede Kamer willen de behandeling pas afronden als er nieuwe cijfers zijn waarmee de pensioenfondsen kunnen rekenen voor de overgang naar het nieuwe stelsel. Die cijfers worden eind november verwacht en moeten meer duidelijkheid geven over de kansen en de risico's van het nieuwe stelsel voor pensioenspaarders en gepensioneerden.

Schouten ziet daarin een groot dilemma. Enerzijds omdat de toezichthouder op de pensioenfondsen aan de hand van die cijfers scenario's gaat opstellen voor de pensioenfondsen. Die scenario's zijn waarschijnlijk pas in januari of februari volgend jaar beschikbaar. Eigenlijk voorziet Schouten dat de oppositie daar dan óók weer op wil wachten.

Pensioenfondsen staan nu voor de keus of zij hun pensioenen willen verhogen. Dit najaar gelden de soepele regels die bij het beoogde nieuwe pensioenstelsel horen. Daardoor worden veel pensioenen voor het eerst in twaalf jaar verhoogd. Dat bewijst volgens Schouten dat pensioenverhogingen in het nieuwe stelsel sneller doorgaan. Als de strenge regels van het huidige stelsel zouden gelden, zouden veel pensioenen namelijk nu nog steeds niet stijgen.

Tegelijk is de mogelijkheid om de pensioenen nu te verhogen een probleem voor pensioenfondsen, omdat niet duidelijk is of de

pensioenhervorming daadwerkelijk van kracht wordt. Als die onverhoopt niet doorgaat, is er komend jaar waarschijnlijk geen ruimte de pensioenen te verhogen, of dreigt mogelijk weer verlaging omdat de strenge eisen dan weer gelden.

Soepelere regels

Volgens Schouten krijgen de fondsen snel duidelijkheid als de Tweede Kamer het wetsvoorstel goedkeurt. Dan is er meteen uitzicht op verlenging van de soepele regels. Die verlenging kan per 1 januari, terwijl de pensioenhervorming dan op 1 juli kan ingaan, mits ook de Eerste Kamer instemt.

Het dilemma speelde al bij het pensioenfonds voor de zorg. Dat [verhoogt de pensioenen met 6 procent](#). Dat mocht meer zijn, maar het fonds wil een buffer achter de hand houden voor de overgang naar het nieuwe stelsel en als buffer voor het geval de hervorming onverhoopt niet doorgaat. Als nu de strenge regels zouden gelden die bij het huidige stelsel horen, dan zouden de pensioenen in de zorg nauwelijks zijn verhoogd.

Overigens staan minder dan een handvol fondsen - volgens Schouten minder dan vijf - er nog zo slecht voor dat zij de pensioenen rond de jaarwisseling mogelijk moeten verlagen. De Tweede Kamer dringt erop aan dat, net zoals de afgelopen jaren, een uitzondering kan worden gemaakt. Maar Schouten wijst erop dat daarvoor sprake moet zijn van problemen bij een groot aantal fondsen. 'Dat is nu niet het geval, maar ik houd het in de gaten', zei de minister.

Bij de overgang naar het nieuwe stelsel moeten werkgevers en vakbeweging, of bij sommige pensioenregelingen de

ondernemingsraad, de belangen van alle groepen in de pensioenregeling in het oog houden. 'Er moet sprake zijn van evenwichtigheid', betoogt Schouten.

Omtzigt opperde een referendum onder alle deelnemers om al dan niet in te stemmen met de overgang. Schouten vindt dit geen goed idee. 'Hoe borg je dan de evenwichtigheid? Als een meerderheid dan in het oude systeem wil blijven, kan iemand uit de minderheid altijd nog naar de rechter', aldus Schouten. Zij verwacht geen golf aan rechtszaken omdat een reeks klachtenloketten is voorzien waar pensioenspaarders terecht kunnen - intern per pensioenfonds, een extern loket en de Ombudsman Pensioenen.